

BALUWA IWANDIKWE NI YAKOBO ULONGOZI

Chitabu cha Yakobo chawandikagwa ni mntu msiku akwitangwa Yakobo. Vyadahika ni Yakobo mlukolo ywa Yesu, endaga chilongozi ywa bunga dya wazumizi wa nkongo naho endaga yumwenga ywa wantu we chitala wa Yelusalemu (Ntend 15:13). Iviya msigilwa Paolo amwitunga nguzo, ya bunga dya wazumizi komzi wa Galatiya 2:9. Wawandike walozize wazumila kugamba chitabu cha Yakobo chawandikagwa mo mhilimo wa 50 eze elekwe Kulisito. Umo Yakobo endaga chilongozi ywa bunga dya wazumizi komzi wa Yelusalemu numo awandike ichtabu achei kwikala aho.

Yakobo kachitambalisa ichtabu chakwe “makabila mlongo na maida yazagale mgati mwe izisi” (1:1). Mwalo wa Paolo wendaga ni kwa wakulisito wose mna ulosi “makabila mlongo na maida” vyadahika kugamba awandikaga kuwalanga wakulisito wa Chiyahudi. Kwaviya chitabu chino chidosa wantu wagoli wabunga dya vilongozi, kalagisa kwa wafungu walozize. Yakobo halongole kulanga ndala mgati mwa uzumizi na Ntendwa. Uzumizi wa chindedi walagiswa ni Ntendwa (2:17). Iviya awafunda kulanga kuhingiza wantu wagoli (2:1-4) naho achigambila chikaulise mwe milongele yetu (3:1-12).

Vimndani

Yakobo awalamsa vilongozi 1:1.

Akajika awajela moyo wakulisito wajijimize umo waka-sulumizwa (1:2-27).

Akajika alonga ivyo vikungwa uzumizi ulagiswe kwa Ntendwa (2:1-26).

Akajika alonga ivyo ulosi ukudaha kutenda na nguvu (3:1-12).

Akajika Yakobo atambalisa ivyo umanyi wa Chohile ukwesimana na umanyi we isi (3:13-4:10).

Akajika awafunda vilongozi wakwe kulanga kweduvya (4:11-5:6).

Yakobo abindiliza ichtabu chakwe 5:7-20 kwa kuwenka malagizo masiku ya hamwenga.

¹ Miye Yakobo, mndima ywa Chohile na Zumbe Yesu Kulisito, nawawandikilani nyuwe makabila mlongo na maida ya Izulaeli yazagale mwe isi yose! Nawalamsani.

Uzumizi na Ubala

² Walukolo weyangu bwedesani mkabwilwa ni majezo yesimane. ³ Kwaviya mmanya kugamba kujezwa ko uzumizi wenyu kwegala ujijimizi. ⁴ Mna vyaungwa ujijimizi uchintize ndima yakwe chani mchume naho mtende jejeje hemkuhungukilwa ni chintu. ⁵ Uneva mntu ywa kwenyu ahungukilwa ni ubala, aulombeze kwa Chohile, kwaviya Chohile awenka wantu wose kwa ulozo na chisekwe-sekwe hehena kukwahila uyo nenkigwe. ⁶ Mna aungwa amlombeze kwa uzumizi asekutenda na nkama yoyose. Mntu mta nkama aligana na wimbi dya mazi mwe bahali yakuyuganiswa ni mpeho niyo dyafiliswa ntendele zose. ⁷ Mntu sauyo asekufanyanya kugamba nahokele chintu chochose kulaila kwa Zumbe, ⁸ kwaviya ni mta kutoza kaisi na kanyaile na mta kuhitukila mo lujendo lwakwe.

Mchiwa na Mgoli

⁹ Mlukolo yoyose mchiwa aungwa elelwe umo Chohile akamkweza. ¹⁰ Elo mgoli aungwa elelwe akaselezwa ni Chohile. Kwaviya mgoli nausike enga luwa dya kumbago. ¹¹ Zuwa dyatontomoka mpungile yakwe yanyaza mani naho amaluya yakwe yagwa hasi naho utana wakwe wose

wabanika. Saivyo, mgoli naye nabalangwe mwe zindima zakwe.

Majezo

¹² Ujimbiko nautende mwe mntu akujijimiza mwe majezo, kwaviya anayahuda amajezo, nenkigwe jeleko dya ujima Chohile alaganaga mwa wadya wakumunga. ¹³ Umo mntu akajezwa, aseugamba, “Najezwa ni Chohile.” Kwaviya Chohile hakujezwa na wavu, naho hakumjeza mntu yoyose. ¹⁴ Mna chila mntu ajezwa mwe vihiye akunga umo akakweswa na kugwizwa. ¹⁵ Ukajika viya vihiye akunga vinazwela vyahosa masa, masa yanazwela yahosa file.

¹⁶ Walukolo weyangu hunga, msekudantika! ¹⁷ Chila jeleko dyedi na jejeje dyalaila kwembingu kwa Chohile Tate, Mumbi ywa ulangazi hewikuhitukila naho hana chilagiso chochose cha kuhitukila. ¹⁸ Kwa kunga kwakwe mwenye kacheleka kwa ulosi wakwe wa chindedi chani chitende saviya limbulo dya vyumbe vyakwe.

Kwiva na kudamanya ulosi wa Chohile

¹⁹ Walukolo weyangu, naunga mmanye mbuli ino! Chila mntu natende mhufu ywa kwiva mna asekuta mhufu ywa kulonga hegu mhufu ywa kwihwi. ²⁰ Kwaviya mta maya hakudaha kutenda mbuli za chindedi zikumuwigila Chohile. ²¹ Elo, lekani lujendo lwihwiye na wihi wose utendese, mweike hasi ha Chohile naho hokelani udya ulosi uhandigwe mwe myoyo yenyu, udya ukudaha kuwambulani.

²² Msekwedanta wenye kwetegeleza du ulosi wakwe, mna udamanyizeni ndima. ²³ Yoyose akwetegeleza du ulosi, akajika hakuutenda, aligana na mntu akwesinya isula yakwe mwenye mwe chelole. ²⁴ Esinya mwenye, akaheza aita zakwe, akajika ajala ivyo eli.

²⁵ Mna mntu akukaula kwawengele malagizo jejeje yadya yakuwalekeila wantu, mntu akujendeleza kuyatimila, mna asekwetegeleza na kujala, mna ajese viya yakunga, uyo na jimbikwe ni Chohile mwe chila chintu akudamanya.

²⁶ Uneva mntu afanyanya kugamba ni mta kutongela sila ya Chohile, mna hakudaha kuchinda ululimi lwakwe edanta mo moyo wakwe, naho isila yakwe kwa Chohile haimwambize. ²⁷ Sila ilenguke ya kumtongela Chohile kujinka zose naho heina lema kulongozi kwa Chohile Tate ni ino, kuwambiza wabanikilwe ni welesi wawo na kuwambiza wabanikilwe ni wagosi mwe zinkunto zawo, naho kwedima usekubalangwa ni ino isi.

2

Kanyo dikulanga kupagula

¹ Walukolo weyangu, mkatenda mwamzumila Zumbe dyetu Yesu Kulisito, Zumbe ywa ukulu, msekuhingiza wantu. ² Chigambe mntu yumwenga kavala madanga ya zahabu na suche zedi engila mo mdugano wenyu, aho engila mntu mchiwa mta sakaza. ³ Uneva mna mtunya yudya availe suche zedi, mwamgamba, “Ikala hano hantu hedi.” Niyo mwamgamba yudya mchiwa, “Weye chimaila uko,” hegu, “Ikala hasi he viga vyangu.” ⁴ Togola, uko suko kuhingiza mgati mwenyu? Togola, uwo ulamuzi wenyu haulawane na fanyanyi zenyu zihiye?

⁵ Walukolo weyangu hunga, tegelezani! Chohile kasagula wantu wachiwa mwe isi ino chani watende wagoli mo uzumizi, naho wahokele useuta udyala alaganaga mwe wadya wakumunga. ⁶ Mna nyuwe mwawabela wachiwa! Togolani, wagoli sawo awo wakuwabunyanya na kuwegalani kwe vitala? ⁷ Togolani, sawo awo wakuhuluta zina dyedi dya Zumbe uyo nyuwe mwi wantu wakwe?

⁸ Uneva mna jesa sigilizi ya chiseuta saviya mawandiko yakulonga, “Munge mnyawo saviya ukweunga wemwenye,” mwatenda vyedi. ⁹ Mnahingiza wantu mwakola masa, kwaviya sigilizi ya Chohile yawakantila kugamba hamtimile sigilizi. ¹⁰ Kwaviya mntu hanatimile lagiso dimwenga du mwe sigilizi ya Chohile, uyo hatimile mwe sigilizi yose. ¹¹ Kwaviya uyo agambile, “Usekugonya,” Nuyo agambile, “Usekukoma.” Ivyo hegu hukujenda uyaga, mna wakoma weye huitimile sigilizi yose ya Chohile. ¹² Ivyo, longani na kudamanya saviya wantu na wakantilwe kwa sigilizi ya Chohile ikwigala kulekeilwa. ¹³ Kwaviya, Chohile hatende na mbazi aho namkantile mntu hena mbazi. Mna mbazi yahuda kanto.

Uzumizi na ntendwa

¹⁴ Walukolo weyangu, kuna maliho yani hegu mntu anagamba ana uzumizi, mna hakulagisa kwa ntendwa zedi? Togola, uzumizi wadaha kumwambula? ¹⁵ Chigambe hana mlukolo msiku ana sakaza hegu ana gumbo. ¹⁶ Yawagila chibwani nyuwe kuwagamba awo, “Jendani mpeho mkotele moto na kwiguta,” mna hakuwenka viya wakunga mo wikazi? ¹⁷ Seivyo, uzumizi du hewina ntendwa ubanika.

¹⁸ Mna mntu adaha kugamba, “Yumwenga ana uzumizi, mtuhu ana ntendwa.” Miye nanimhitule, “Hake nilagisa ivyo uzumizi wako hehena ntendwa. Nami nahulagise uzumizi wangu kwa ntendwa.” ¹⁹ Togola, weye wazumila kugamba Chohile ni yumwenga? Nivyo! Mna hata mpepo zazumila saivyo naho zazingiza kwa nkama. ²⁰ Weye wi hezi! Togola, waunga ulagiswe kugamba uzumizi hewina ntendwa ni wa bule? ²¹ Togola, mkale ywetu Bulahimu azumilagwa vivihi kugamba adamanya viya Chohile akunga kwa ntendwa, umo amlavize jeleko mwanawe Isaka mlanga mwe

nchanja yo kulaviza ntambiko? ²² Wawona kugamba uzumizi wakwe na uhangana na ntendwa zakwe naho uzumizi udyia nendile wachintizagwa kwa sila ya ziya izintendwa. ²³ Mawandiko niyo yachinta yakugamba, “Bulahimu kamzumila Chohile, Chohile naye amzumilaga na kumwona ni ywedi kwakwe,” Chohile niyo amwitanga mbuyakwe. ²⁴ Ivyo mwawona kugamba mntu azumilwa kutenda mwagilwa kwa Chohile kwa ntendwa zakwe, suwo uzumizi uwodu.

²⁵ Saivyo, yudya mchilanga Lahabu, uyo azumilagwa kutenda mwagilwa kwa Chohile kwa ntendwa mwe viya awahokelaga wadya wazuza, niyo awalavya kuse kujinkila sila ntuhu.

²⁶ Elo, saviya mwili hewina muye ubanika, saivyo uzumizi hewina ntendwa ubanika.

3

Kuchinda lulimi

¹ Walukolo weyangu, msekutenda wahinyi mlozize mgati mwenyu. Mkamanya kugamba wahinyi nachinkwe nkanto ikulise kujinka watuhu. ² Suwe chose chazaganyisa kwa sila zesimile. Mntu hekuzaganya mo kulonga kwakwe uyo kachuma, naho adaha kuchinda umwili wakwe wose. ³ Suwe chazijela falasi nkamba mwe milomo yawo chani zichiive, mwe isila iyo chadaha kuzilongoza kokose chikunga. ⁴ Naho kaulani ngalawa nazo, hata hegu ni nkulu zitendese, naho zasindikwa ni nkung'unto nkali, zadaha kuhitulwa kwa chihande cha lubao, zihinge kokose akunga yudya akuzilongaza. ⁵ Saivyo, lulimi ni chitago chidodo mo mwili, lwetogola ntogozi nkulu zitendese.

Kasese kadaha koka mbago nkulu. ⁶ Lulimi nalo ni saviya moto. Lulimi ni chitago chikuchimaila wavu wa chila namna, lwimgati mwe vitago vyetu, nulo

lukubalanga umwili wose. Lwabalanga wikazi wetu wose kwa moto ukulaila kwe bome hedina uhelo. ⁷ Mntu adaha kudima wanyama wesimile wa kumbago na wadege na nyoka na vyumbe vya mwe bahali naho kavifuga kale. ⁸ Mna hahana mntu akudaha kudima lulimi. Lulimi lwiha, halukuchindika naho lumema sumu ikukoma. ⁹ Kwa lulimi suwe chamtogola Zumbe uyo Tati yetu. Naho ko ulo ululimi chaligita wantu waumbigwe kwa mliganyo wa Chohile. ¹⁰ Milosi ya kujimbika na ya kuligita yalaila mwe mlomo umwenga. Walukolo weyangu, mbuli zino hazikungwa zitende saivyo. ¹¹ Togola, sokwe imwenga yadaha kulavya mazi yempeho na yemunyu hamwenga? ¹² Walukolo weyangu, togolani, mkuyu wadaha kweleka zabibu? Hegu, mzabibu kweleka nkuyu? Sokwe ya mazi yemunyu haikudaha kulavya mazi yempeho.

Ubala kulaila kwembingu.

¹³ Togola, ni yuhi mnta ubala na umanyi mgati mwenyu? Elo, nalagise imbuli iyo mo lujendo lwakwe lwedi naho kwa ndima yakwe yedi ikudamanyika kwa unyanyahala na ubala. ¹⁴ Mna uneva imyoyo yenyu imema finju ihangane na chinyulu na ubafu msekweduvya naho msekudanta mwe chindedi. ¹⁵ Ubala sauwo haukulaila kwembingu, ubala uwo ni wa mwe isi naho suwo wa Muye wa Chohile ni wa mpepo. ¹⁶ Kwa viya hohose hana finju ihangane na chinyulu na ubafu, aho hana nkumbizi na chila wavu. ¹⁷ Mna ubala ukulaila kwembingu, nkongo ulenguka, waunga utondowazi, kuhola na kwiva na ufambazi na ntendwa zedi hewina kuhingiza naho ya chindedi. ¹⁸ Mbuli zikumu wagila Chohile ni ulailo wa mbeyu zihandigwe ni wantu wakulonda utondowazi wahanda mwe utondowazi.

4

Umbuya na mbuli za mwe isi

¹ Nkumbizi na ngavungavu mgati mwenu vyalaila kuhi? Gamba zalaila mwe tama zenyu zihiyeye mkunga zikutowana mndani mwe mili yenyu?. ² Mwameila mate vintu naho kwaviya hamkuvipata mwadaha kukoma, mwajelejeza vitendese kutenda na vintu, mna hamkudaha kupata, ivyo mwadamanya nkumbizi na kutowana. Hamkupata chiya mkunga kwa viya hamkuchilombeza kwa Chohile. ³ Naho, mkalombeza hamkupata kwaviya mwalombeza kwa kunga kwihiyeye, mwalombeza mpate kuchintiliza tama zenyu za mbwedo. ⁴ Nyuwe mwi wantu hemwina ukanuni enga wachilanga. Togola, hammanyize kugamba kutenda umbuya na mbuli zihiyeye za mwe isi ni kutenda mnkondo ywa Chohile? Chila akunga kutenda mbuya we isi etenda mnkondo ywa Chohile. ⁵ Mse kufanyanya kugamba Mawandiko ya Chohile yalonga mbuli ya bule, hadya yagambile, “muye wikigwe ni Chohile mndani mwetu wajelejeza mwe kunga.” ⁶ Mna, mbazi chikwinkwa ni Chohile zina nguvu vitendese, saviya Mawandiko ya Chohile yakulonga, “Chohile awahiga wakweduvya mna awafilambazi wakwenyanyahaza.”

⁷ Ivyo, mwiveni Chohile, mhigeni Mwavu naye nawanyilikeni. ⁸ Msogeileni Chohile, naye nawasogeileni. Sun-tani imikono yenyu nyuwe wata masa! Lengusani imyoyo yenyu nyuwe wata kutoza kaisi na kanyaile! ⁹ Hololani, ilani naho lombolezani, luseko lwenyu lutende ni ndilo, na chinyemi chenye chitende chiholozi. ¹⁰ Nyanyahalani kulongozi kwa Zumbe, uyo nawakwezeni.

Kanyo dya kumkantila mnyawo

¹¹ Walukolo, msekuzigilizana. Akumzigiliza mlukolo ywakwe hegu kumkantila, uyo aiziga naho aikantila sigilizi. Hegu unaikantila sigilizi ya Chohile, weye hukuitimila sigilizi, mna waikantila. ¹² Chohile ichedu nuyo mta kwika sigilizi naho kukanta. Nuyo ichedu akudaha kukombola na kubalanga. Elo, weye wiyuhi umkantile mnyawo?

Kanyo dya wefenyi

¹³ Haluse kwetegelezeni nyuwe mkugamba, “Dyelo hegu luvi nachite kwe mzi msiku chikekale uko mhilimo mjima chikadamanya mayombe kuno chajenyeza mapesa.” ¹⁴ Nyuwe hammanyize ivyo ujima wenyu nautende luvi! Nyuwe mwikala saviya kungugu dikuwoneka kwa chipindi chijihi du na kutazuka. ¹⁵ Nyuwe mwaungwa mgambe, “Zumbe akaunga nachikale nachidamanye chino hegu chiya.” ¹⁶ Mna haluse mweduvya naho mwefenya, kweduvya kose sauko kwiha.

¹⁷ Ivyo, mntu hekudamanya mbuli yedi amanyize kugamba aungwa aidamanye, akola masa.

5

Kanyo kwa wagoli

¹ Elo, haluse netegelezani nyuwe wagoli ilani naho lombolezani kwa chausa cha nkunto naziwezileni. ² Ugoli wenyu uwola, na suche zenyu zidigwa ni kuhu. ³ Zahabu na hela zenyu vikola nkanga, naho inkanga iyo naitende ukuzi kwenyu, nayo naidye imili yenyu saviya moto. Nyuwe mtutika ugoli mwa mazuwa yano yo uhelo! ⁴ Hamuwenkile maliho wandima wadamanye ndima mwe zinkonde zenyu. Tegelezani ivyo waku-fuzuma! Ndilo yawo wakuvuna mwe zinkonde zenyu

ibula mwa magutwi ya Zumbe mta udahi. ⁵ Mwikala mwe isi wikazi wa mbwedo mwe myoyo yenyu naho mwahomola. Mweneneheza mwe zuwa dya kuchinjwa. ⁶ Muwakantila na kuwakoma wantu hewena lema, awo nendile hawakuwahiga!

Ujijimizi na kulombeza

⁷ Ivyo, walukolo weyangu, mjijimize kubula Zumbe akauya. Kaulani mlimi ivyo akugoja kwa kujijimiza viya ahandile vimwelekele ulozo akungisa naviya akujijimiza kukongela fula ya nkongo kubula ya udumo. ⁸ Nyuwe nanywi mwaungwa mtende na ujijimizi, chimalani mtogile mo uzumizi, kwa viya zuwa dya kwiza kwakwe Zumbe dihagui.

⁹ Walukolo weyangu, msekufuzumilana mnase kukantilwa ni Chohile, uyo ni mkanti kachimala ho lwivi. ¹⁰ Walukolo weyangu, mkaunga kuwona mliganyo wa ugoji na ujijimizi mwe masulumizo, wafanyanyeni wawoni wadya walongile ulosi ukulaila kwa Zumbe. ¹¹ Chawetanga awo wajimbikwa kwaviya wajijimiza. Mwiva ujijimizi wa Ayubu, naho mmanya ivyo Zumbe amtendele mo udumo. Kwaviya Zumbe kamema mbazi na wedi.

¹² Kujinka ayo yose, walukolo weyangu, msekwelisa kwembingu, hegu kwe isi, hegu kwa chintu chituhu chochose. Gambani “Taile” hegu ni taile, na “Bule” hegu ni bule, aho hamkantilwe ni Chohile.

¹³ Togolani, hana mntu yoyose mgati mwenyu mta ulosi? Aungwa amlombeze Chohile. Togola, hana mntu mta chinyemi? Aungwa acheme mila ya ntogoi. ¹⁴ Togola, hana mnyonje mgati mwenyu? Aungwa awe-tange wadalahala vilongozi wa bunga dya wazumizi wa Kulisito, wowo nawo nawamlombezeze na kumkuluguta mavuta kwa zina dya Zumbe. ¹⁵ Wakalombeza kwa

uzumizi mnyonje nahonywe, kwaviya Zombe namwinkage luhulwila hata hegu kakola masa yoyose nalekeilwe.

¹⁶ Iyoy, mweile nyuwe wenye masa yenyu mdamanye, naho mlombezezane, chani mhonywe. Lombezo dya mntu mta kuwoneka ywedi kulongozi kwa Chohile dina nguvu ya kudamanya yalozize. ¹⁷ Eliya endaga mntu sasuwe. Alombezaga kwa kuhikiliza fula isekunya, nayo hainyele mwe isi kwa chipindi cha mihilimo mitatu na myezi mtandatu. ¹⁸ Niyo alombeza kwa kuhikiliza, fula kulaila koulanga niyo yanya mwe isi niyo yalavya nkande.

¹⁹ Walukolo weyangu, mntu yumwenga anazaganya mwe chindedi, niyo mtuhu amvuza, ²⁰ manyani kugamba, uyo akumvuza mta masa kulaila mo uzaganyi wakwe, nahonye umuye wa uyo na file na masa yalozize nayauswe.

Laganohya

The New Testament in the Zigua language of Tanzania

Copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Zigua

Zigua & The New Testament in Zigua

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Oct 2019 from source files dated 14 Mar 2019

3de16edb-af58-5e1e-a052-fe27295c9b15